

Informatieblad

ISD-maatregel

Inrichting Stelselmatige Daders voor illegalen

Inleiding

De ISD-maatregel is gericht op de aanpak van stelselmatige daders. Dit is de zwaarste categorie van volwassen zeer actieve veelplegers en verantwoordelijk voor een onevenredig groot deel van de criminaliteit in ons land. Door de frequentie, de hardnekkigheid en intensiteit van crimineel gedrag brengt deze groep grote overlast en maatschappelijke onrust teweeg waardoor burgers zich onveilig voelen en waardoor het politieapparaat zwaar wordt belast. De groep stelselmatige daders bestaat voor een deel ook uit illegaal in Nederland verblijvende zeer actieve veelplegers. Dit zijn vreemdelingen die geen rechtmatig verblijf (meer) hebben in Nederland. Ook aan deze categorie stelselmatige daders kan de ISD-maatregel worden opgelegd. Deze brochure informeert u over het doel van de ISD-maatregel voor deze groep veelplegers en over de wijze van ten uitvoerlegging daarvan.

ISD voor illegaal in Nederland verblijvende stelselmatige daders

Sinds 1 juli 2009 kan de ISD-maatregel worden gevorderd bij stelselmatige daders die illegaal in Nederland verblijven. De Wet ISD (art. 38m t/m 38u WvSr) maakt geen onderscheid naar nationaliteit en/of verblijfsstatus.

Doel van de ISD-maatregel voor illegaal verblijvende stelselmatige daders

Het doel van de ISD-maatregel is tweeledig: enerzijds de criminaliteit gepleegd door veelplegers verminderen door middel van insluiting en anderzijds gedragsbeïnvloeding door middel van gerichte interventies. Ook voor de illegale veelpleger die een ISD-maatregel opgelegd

krijgt geldt het eerste doel: vrijheidsbeneming waardoor voortzetting van het criminele gedragspatroon feitelijk onmogelijk wordt gemaakt. Het tweede doel richt zich niet op integratie in Nederland, zoals bij personen met een rechtmatig verblijf in Nederland, maar op de bevordering van een succesvolle terugkeer naar het land van herkomst. De ISD-maatregel kent voor de illegale ISD-ers dan ook geen extramuraal fase maar wordt volledig intramuraal ten uitvoer gelegd. De maatregel kan door de Minister van Justitie ambtshalve worden beëindigd op het moment dat uitzetting kan plaatsvinden (art. 38u WvSr).

Doelgroep

Illegaal in Nederland verblijvende stelselmatige daders zijn personen die geen rechtmatig verblijf (meer) hebben in Nederland én die aan de criteria van stelselmatige dader voldoen op grond waarvan de ISD-maatregel kan worden gevorderd (cf. de Wet ISD, artt. 38m t/m 38u WvSr).

Een persoon is een illegale vreemdeling als hij geen rechtmatig verblijf in Nederland heeft. Artikel 8 Vreemdelingenwet 2000 somt limitatief op in welke gevallen een vreemdeling rechtmatig in Nederland verblijft.

Profiel van de doelgroep

De persoonskenmerken van deze groep komen grotendeels overeen met die van de reguliere ISD-doelgroep, die zich kenmerkt door:

- het plegen van over het algemeen lichtere vermogens- en geweldsdelicten;

- het plegen van overlast en verstoring van de openbare orde;
- het hebben van drugs- en/of alcoholverslaving;
- psychiatrische problematiek en/of persoonlijkheidsstoornis;
- hoge score op meerdere criminogene factoren.

De illegale stelselmatige dader pleegt veelal vermogensdelicten om in het eigen levensonderhoud te kunnen voorzien en krijgt daarvoor meestal korte vrijheidsstraffen (tot 6 maanden). Uitzetting is niet altijd mogelijk als de identiteit niet kan achterhaald worden, het exacte land van herkomst niet bekend is of omdat het land van herkomst niet mee wil werken aan terugkeer. Bij deze groep is de kans groot dat personen niet verzekerd zijn en niet bekend zijn bij de hulpverleningsinstanties.

Omdat deze personen geen recht op verblijf in Nederland hebben, geen toegang hebben tot formele instanties (de officiële arbeidsmarkt, onderwijs en huisvesting) en veelal geen sociaal netwerk hebben (familie, vrienden, de informele economie van landgenoten) zullen zij na beëindiging van een reguliere vrijheidsstraf en eventuele vreemdelingenbewaring opnieuw hun criminele levensstijl oppakken, wat hun situatie uitzichtloos maakt.

Diagnostiek en advies aan het Openbaar Ministerie

De reclassering zal, indien zij over voldoende relevante informatie beschikt, ook t.a.v. deze categorie stelselmatige daders het Openbaar Ministerie (OM) en de rechtspraak inhoudelijk adviseren over het opleggen van de ISD-maatregel en de invulling daarvan. Waar mogelijk gebeurt dit aan de hand van het diagnose-instrument RISC (Risiko Inschattings Schalen). Als dat nodig is kan verdiegingsdiagnostiek worden uitgevoerd. De eventueel geïndiceerde zorg zal zich ook richten op mogelijke vervolgzorg in het land van herkomst.

Vaak is de illegale vreemdeling echter niet bekend bij de reclassering en kan er daarom geen adviesrapport voor de rechtszitting worden overlegd. Ook in dat geval kan de ISD-maatregel worden gevorderd en opgelegd op grond van de daarvoor geldende criteria.

Tijdens de uitvoering van de maatregel kan nadere diagnostiek worden uitgevoerd en zal meer inzicht ontstaan in de achtergronden en het gedrag van de vreemdeling.

Invulling van de maatregel

Ten uitvoerlegging van de ISD-maatregel Zeer actieve veelplegers die een ISD-maatregel opgelegd krijgen, kunnen gedurende een periode van maximaal twee jaar worden gedetineerd in een ISD-inrichting, een daartoe speciaal ingerichte afdeling van een penitentiaire inrichting (PI). De ISD-inrichting van de PI Veenhuizen is aangewezen als centrale locatie waar de ISD-maatregel voor de illegale vreemdelingen ten uitvoer wordt gelegd.

Het programma binnen de ISD-inrichting zal zoveel mogelijk gelijk zijn aan dat voor de overige ISD'ers. Dit houdt in dat de ISD-maatregel begint met stabilisatie en waar nodig diagnostiek. Ook wordt een Detentie- en Re-integratieplan opgesteld waarbij de nadruk wordt gelegd op de beoogde terugkeer en het verkrijgen van een perspectief in het land van herkomst. De arbeid en het onderwijs worden zoveel mogelijk afgestemd op het vergroten van mogelijkheden op betaald werk in het land van herkomst.

Extramurale tenuitvoerlegging van de ISD-maatregel is niet mogelijk omdat de illegale vreemdeling geen beroep kan doen op reguliere voorzieningen in de Nederlandse samenleving. Dit betekent dat op gedragsverandering gerichte programma's intramuraal worden aangeboden. Aan vreemdelingen bij wie daar aanknopingspunten voor zijn op basis van de RISC, kunnen in beginsel erkende gedragsinterventies worden aangeboden. Ook kan, als dat is geïndiceerd, ambulante GGZ-zorg worden geboden of kan een gedragsdeskundige op grond van een indicatiestelling overplaatsing adviseren naar een Penitentiair Psychiatrisch Centrum (PPC) in het gevangeniswezen of een (tijdelijke) overplaatsing naar een psychiatrisch ziekenhuis ex art. 15 lid 5 Penitentiaire Beginselenwet (Pbw).

Het personeel in de ISD-inrichting waar illegale ISD-ers worden geplaatst is opgeleid om de illegale veelpleger te motiveren en te begeleiden. Er wordt ingezet op voorbereiding op de terugkeer door motiverende gesprekken, het aanbieden van informatie over het land van herkomst (TV, kranten, internet), stimuleren van contacten met familieleden die daar wonen en waar nodig voorbereiding van de psychiatrische of medische overdracht. Indien geïndiceerd en mogelijk, wordt opvang in het land van terugkeer georganiseerd. Er is geen sprake van verlof of het geleidelijk terugkeren in de samenleving.

De Dienst Terugkeer & Vertrek (DT&V) zet zich in voor het vertrek van de vreemdeling. Hiertoe volgt de regievoerder van de DT&V vertrekgesprekken. Indien geen reisdocumenten voorhanden zijn, ondersteunt de regievoerder de vreemdeling bij het aanvragen van vervangende reisdocumenten. De trajectbegeleider van Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) en de regievoerder van DT&V delen informatie met elkaar die van belang is voor de terugkeer van de vreemdeling naar zijn land van herkomst.

Beëindiging van de maatregel

De ISD-maatregel kan tussentijds bij toetsing door de rechter worden beëindigd. Daarnaast kan de maatregel ambtshalve door de Minister van Veiligheid en Justitie worden beëindigd, op het moment dat de vreemdeling is uitgezet.